

07

Júl 2021

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

SLOVINSKÉ PREDSEDNÍCTVO RADY EÚ:

1. JÚLA – 31. DECEMBRA 2021

Slovinsko prebralo 1. júla 2021 rotujúce šesťmesačné predsedníctvo Rady EÚ od Portugalska.

Priority slovinského predsedníctva sa riadia jeho motom: „Spolu. Odolná. Európa.“

Program predsedníctva sa sústreďuje na štyri hlavné oblasti:

- obnova, odolnosť a strategická autonómia EÚ
- úvahy o budúcnosti Európy
- európsky spôsob života, právny štát a európske hodnoty
- zvýšenie bezpečnosti a stability v susedstve EÚ

Slovinské predsedníctvo Rady EÚ sa bude snažiť aktívne prispievať k posilňovaniu odolnosti EÚ voči zdravotným, hospodárskym, energetickým, klimatickým a kybernetickým krízam. Kľúčom k posilneniu odolnosti

EÚ bude spolupráca, vzájomná podpora a solidarita v prospech všetkých európskych občanov.

Bližšie informácie na: <https://slovenian-presidency.consilium.europa.eu/en/>

AKTIVITY ED LUČENEC

FOTOGRAFICKÁ SÚŤAŽ „ZELENÁ EURÓPA“

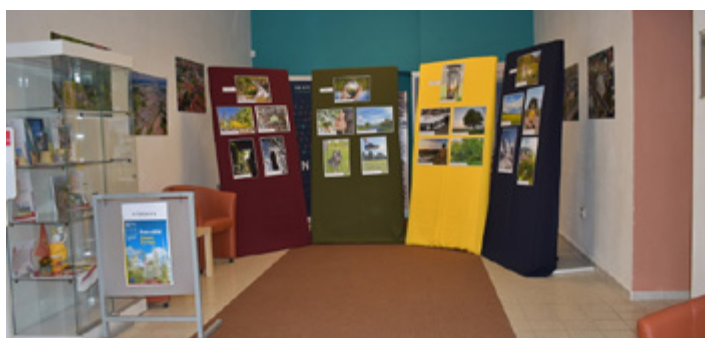
Informačné centrum Europe Direct Lučenec v spolupráci s mestom Lučenec vyhlásilo v máji 2021, v rámci svojich plánovaných aktivít, fotografickú súťaž „Zelená Európa“. Cieľom súťaže bolo podnietiť širokú verejnosť, aby prostredníctvom fotografie vyjadrila svoj názor na aktuálnu tému „Európska zelená dohoda“, ktorá rezonuje v EÚ a tiež podporiť diskusiu medzi občanmi a dialóg na tému Európy v budúcnosti.

Do 15.06.2021 mohla v zmysle štatútu súťaže široká verejnosť posilať fotky elektronicky na e-mail organizátora a tak vyjadriť svoj názor na tému budúcej ekologickej Európy.

V utorok 29.06.2021 zasadla porota v zložení Marta Antalová, Ján Šnúrik a Marcel Mižúr a rozhodla o nasledovnom umiestnení víťazov:

1. miesto – Juraj Šulek: Ochráňme biodiverzitu Slovenska pre zdravšie lesy, vodu a čistejší vzduch
2. miesto – Peter Kollár: Je to v našich rukách
3. miesto – Miroslava Krpelanová: Čas na zmenu
4. miesto – Július Papp: Ruka v ruke s prírodou, podpora domácich bio fariem

Vernisáž všetkých fotiek sa konala dňa 06.07.2021 v priestoroch Radnice, vo foajé pri kancelárii Informačného centra Europe Direct Lučenec, kde sa slávnostne odovzdávali ceny pre víťazov. Fotografie si mohla široká verejnosť pozrieť na Radnici do 31.07.2021.

NOVINKY Z EÚ

EÚ SPLNILA SVOJ ZÁVÄZOK ZAOČKOVÄŤ 70 % DOSPELEJ POPULÁCIE

Európska únia dosiahla cieľ, ktorým bolo v júli dosiahnuť 70 % zaočkovanosť dospelých v členských štátoch EÚ aspoň jednou dávkou vakcíny proti ochoreniu Covid-19. Navyše, 57 % dospelých je dnes chránených oboma dávkami vakcín. Na základe týchto údajov sa Európa stáva svetovým lídrom v zaočkovanosti. „Dobiehanie bolo úspešné,

musíme však pokračovať v úsilí. Delta variant je veľmi nebezpečný. Preto vyzývam každého, kto má príležitosť, aby sa dal zaočkovať. Pre svoje vlastné zdravie a aj pre ochranu iných,“ uviedla v príhovore predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová. Dodala, že Únia bude aj naďalej poskytovať dostatočné množstvo očkovacích látok.

POCIT OSAMELOSTI U EURÓPANOV SA OD ZAČIATKU PANDÉMIE ZDVOJNÁSOBIL

Každý štvrtý občan EÚ pocítil počas prvých mesiacov pandémie pocit osamelosti. Vychádza to zo **správy** Spoločného výskumného centra (JRC) Európskej komisie, ktorá obsahuje najnovšie vedecké poznatky o pocitoch osamelosti a sociálnej izolácie počas pandémie ochorenia Covid-19 a analyzuje poznatky Európskej nadácie na zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound). Tie ukazujú, že pocit osamelosti sa v prvých mesiacoch pandémie zdvojnásobil u ľudí všetkých vekových skupín. V porovnaní s rokom 2016 došlo až k štvornásobnému nárastu osamelosti u mladých vo veku 18 – 35 rokov. 20,5 % respondentov zo Slovenska uviedlo, že sa cítilo osamelo aspoň polovicu času v období od apríla

do júla 2020. V roku 2016 pocit osamelosti pociťovalo 7,9 % slovenských respondentov.

Počas pandémie sa zdvojnásobil aj mediálne pokrytie tém súvisiacich s osamelosťou alebo sociálnou izoláciou v celej EÚ. Správa sa zameriava aj na iniciatívy, ktoré sa v desiatich štátoch EÚ zameriavajú na riešenia pocitu osamelosti. Celkovo je však väčšina iniciatív navrhnutá na miestnej úrovni a len zriedka je súčasťou systematickejších programov. Správa je prvým krokom širšej spolupráce medzi Európskou komisiou a Parlamentom, ktoré budú monitorovať osamelosť v priebehu času v celej Európe.

ĎALŠÍCH 120 MILIÓNOV EUR NA VÝSKUM KORONAVÍRUSU A JEHO VARIANTOV

Na podporu a umožnenie naliehavého výskumu koronavírusu a jeho variantov Komisia zaradila do užšieho výberu 11 nových projektov v hodnote 120 miliónov eur z programu na podporu výskumu Horizont Európa. Toto financovanie je súčasťou širokej škály **výskumných a inovačných opatrení** prijatých na

boj proti koronavírusu a je v súlade s európskym plánom pripravenosti na biologickú obranu s názvom **Inkubátor HERA**.

Týchto 11 projektov zahŕňa 312 výskumných tímov zo 40 krajín vrátane 38 účastníkov z 23 krajín mimo EÚ.

Projekty sa zamerajú na klinické skúšanie nových liečebných postupov a vakcín, či posilnenie a rozšírenie prístupu k výskumným infraštruktúram, ktoré sú potrebné na výmenu informácií medzi výskumníkmi.

V apríli Komisia **oznámila** nové výzvy na naliehavý výskum variantov koronavírusu s počiatočným rozpočtom 123 miliónov eur, ktoré boli zmobilizované ako súčasť prvého núdzového financovania v rámci programu **Horizont Európa**.

Hoci je financovanie týchto 11 projektov podmienené konečným rozhodnutím Komisie a podpísaním dohôd o grante v rámci programu Horizont Európa v nadchádzajúcich mesiacoch, výskumné tímy sa už môžu pustiť do práce.

VIAC AKO POLOVICA DOSPELEJ POPULÁCIE V EÚ TRPÍ NADVÁHOU

Vyplýva to z nedávno zverejneného Európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov (**European Health Interview Survey – EHIS**). Prieskum spracovával dáta z roku 2019, podľa ktorých malo normálnu váhu 45% dospelých v EÚ, viac ako polovica z nich (53%) mala nadváhu alebo obezitu (36% nadváha, 17% **obezita**) a takmer 3% boli podvyživené. Pre účely prieskumu bol použitý index telesnej hmotnosti (**body mass index – BMI** menej ako 18.5 = podvyživená; 18.5 – 25 = norma; viac ako 25 = nadváha; viac ako 30 = obezita).

Čím sme starší, tým viac vážime

Platí pravidlo, že čím staršia populácia, tým väčší výskyt nadváhy alebo obezity. Výnimkou sú len ľudia starší ako 75 rokov. Najvyšší podiel (66%) ľudí s nadváhou či obezitou (BMI viac ako 25) je vo vekovej kategórii 65 – 74 rokov. Vo veku od 18 do 24 rokov má nadváhu alebo obezitu štvrtina (25%) mladých ľudí v EÚ.

Vzdelanejší vážia menej

V tejto oblasti je zjavný vzorec čím vyššie vzdelanie, tým menší podiel ľudí s nadváhou či obezitou. V roku 2019 malo nadváhu 59% dospelých

s nižším vzdelaním, 54% so stredným vzdelaním a 44% s vyšším vzdelaním. Rovnaký vzorec platí pre obezitu – obéznych bolo 20% dospelých s nižším vzdelaním, 17% so stredným a 11% s vyšším vzdelaním.

Najmenej ľudí s nadváhou je v Taliansku, najviac v Chorvátsku, Slovensko je nad priemerom EÚ

Najviac obyvateľov s nadváhou bolo v roku 2019 v Chorvátsku a na Malte (65%). Najmenej v Taliansku (46%), Francúzsku (47%) a Luxembursku (48%). Na Slovensku to bolo 59%, pričom Európa

sky priemer je 53%. V porovnaní so Slovenskom sú na tom v rámci V4 o jedno percento lepšie v Poľsku a o jedno percento horšie v Česku a Maďarsku.

Muži vážia viac ako ženy

V každom členskom štáte má nadváhu viac mužov ako žien, najväčší rozdiel bol zaznamenaný v Luxembursku (59% mužov vs. 38% žien) a v Česku (70% vs. 51%)

Na Slovensku trpí nadváhou okolo 78% mužov a len niečo viac ako polovica žien (okolo 51%).

EÚ SPŮŠŤA INICIATÍVU WOMEN TECHEU S CIEĽOM DOSTAŤ ŽENY DO POPREDIA ŠPIČKOVÝCH TECHNOLOGIÍ

Európska komisia spustila iniciatívu **Women TechEU**, ktorá podporuje začínajúce podniky v oblasti špičkových technológií pod vedením žien a pomáha im v tejto oblasti vyrásť na budúce šampiónky. Táto iniciatíva patrí do nového programu **Horizont Európa pre inovačné ekosystémy**, ktorý podporila **Európska rada pre inováciu**. Z dostupných údajov vyplýva, že ženy zakladajú

alebo spoluzakladajú len 15 % inovatívnych startupov a len v 6 % prípadov sú zakladajúce tímy zložené len zo žien. Tieto podniky vedené ženami získavajú menej rizikového kapitálu ako ich mužskí kolegovia, a to aj pri dôležitých počiatočných investíciách, a sumy, ktoré získavajú, sú zvyčajne nižšie.

Iniciatíva Women TechEU rieši tento inovačný rodový rozdiel tým, že podporuje startupy v oblasti špičkových technológií vedené ženami v ranej, najrizikovejšej fáze. Vďaka iniciatíve získajú startupy vedené ženami granty vo výške 75 000 eur, prvotriedny

koučing a mentorstvo prostredníctvom programu **Európskej rady pre inováciu zameraného na ženy vo vedúcich pozíciách**. Program **Európskej rady pre inováciu Akcelerátor** sa zameriava aj na startupy vedené ženami, ale nová iniciatíva Women TechEU poskytuje podporu v skoršom, formačnom štádiu spoločností s cieľom zvýšiť počet žien, ktoré zakladajú vlastné startupy. V rámci prvej pilotnej výzvy iniciatívy Women TechEU, ktorá sa skončí 10. novembra 2021, bude financovaných až 50 sľubných startupov v oblasti špičkových technológií z členských štátov EÚ a pridružených krajín.

EURÓPSKA ZELENÁ DOHODA: KOMISIA NAVRHUJE NOVÚ STRATÉGIU NA OCHRANU A OBNOVU LESOV EÚ

V súčasnosti 43,5 % pôdy EÚ – takmer 182 miliónov hektárov, tvoria lesy a iná zalesnená pôda. Európske lesy sú však vystavené rastúcemu tlaku v dôsledku prírodných procesov, ale aj z dôvodu zvýšenej ľudskej činnosti a tlakov vrátane dopytu po biomase, zmeny klímy, znečistenia ovzdušia a vody, rozrastania miest, fragmentácie krajiny a straty biotopov a biodiverzity. Lesnatá plocha sa v posledných desaťročiach zväčšila vďaka prírodným procesom, zalesňovaniu, udržateľnému hospodáreniu a aktívnej obnove, ale súčasne sa zrýchlil úbytok lesného porastu a stav ochrany lesov je zlý, a to aj v 27 % lesnej oblasti EÚ, ktorá je chránená a ktorá by mala byť najzdravšia.

Európska komisia prijala **novú stratégiu lesného hospodárstva EÚ do roku 2030**, ktorá je jednou z hlavných iniciatív **Európskej zelenej dohody** a vychádza zo **stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030**. Zaoberá sa všetkými početnými funkciami lesov. Stratégia dopĺňa **balík opatrení** navrhnutých za účelom dosiahnutia cieľa EÚ znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % a dosiahnutia klimateckej neutrality v EÚ do roku 2050. Pomáha tiež EÚ plniť svoj záväzok zlepšovať odstraňovanie uhlíka prostredníctvom prirodzených záchytov podľa **právneho predpisu v oblasti**

klímy. Prostredníctvom spoločného riešenia sociálnych, hospodárskych a environmentálnych aspektov sa stratégia lesného hospodárstva zameriava na zabezpečenie multifunkčnosti lesov EÚ a zdôrazňuje i kľúčovú úlohu lesníkov.

V stratégii sa stanovuje vízia a konkrétne opatrenia na zvýšenie kvantity a kvality lesov v EÚ a posilnenie ich ochrany, obnovy a odolnosti. Jej cieľom je prispôbiť európske lesy novým podmienkam, extrémom počasia a vysokej neistote v dôsledku zmeny klímy. To je predpokladom na to, aby boli lesy schopné naďalej plniť svoje sociálno-ekonomické funkcie a aby umožňovali dynamickosť vidieckych oblastí a prosperitu vidieckeho obyvateľstva. Stratégia podporuje postupy, ktoré sú čo najviac šetrné z hľadiska biodiverzity a klímy, vyzýva na optimálne využívanie dreva v súlade so zásadou kaskádového využívania a podporuje aj nedrevné lesné hospodárstvo vrátane ekoturizmu.

Lesy sú našim hlavným spojencom v boji proti zmene klímy a strate biodiverzity: zachytávajú uhlík a znižujú dosah zmeny klímy, napríklad chladením miest, ochranou pred rozsiahlymi záplavami a znižovaním vplyvu sucha.

LETNÁ HOSPODÁRSKA PROGNOZA 2021: ZNOVUOTVORENIE NAŠTARTUJE OBNOVU

Podľa Letnej hospodárskej prognózy, ktorú zverejnila Európska komisia, dôjde k rýchlejšiemu oživeniu hospodárstva, než sa pôvodne odhadovalo. Hospodárstvo EÚ a eurozóny má v tomto roku narásť o 4,8 % a v roku 2022 o 4,5 %. V porovnaní s predchádzajúcou **jarnou prognózou** je miera rastu na rok 2021 výrazne vyššia v EÚ (+0,6 %) aj v eurozóne (0,5 %), zatiaľ čo v roku 2022 má byť v oboch oblastiach mierne vyššia (+0,1 %). Predpokladá sa, že reálny HDP sa v poslednom štvrtroku 2021 vráti na svoju predkrízovú úroveň tak v EÚ, ako aj v eurozóne. Očakáva sa, že k rastu významne prispeje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (RRF) a celkové bohatstvo, ktoré tento mechanizmus v období prognózy vytvorí, má predstavovať približne 1,2 % reálneho HDP EÚ v roku 2019.

Po poklese v prvom štvrtroku tohto roka v dôsledku pretrvávajúcich obmedzení súvisiacich s pan-

démiou sa očakáva, že rast reálneho HDP na Slovensku sa v druhom štvrtroku obnoví o 2% a v treťom štvrtroku o 3,3%. Predpokladá sa, že slovenská ekonomika dosiahne svoju predpandemickú úroveň produkcie v treťom štvrtroku 2021 a v roku 2022 bude pokračovať v silnom medziročnom tempe rastu 5,3% HDP. Zlepšenie zdravotnej situácie umožnilo v druhom štvrtroku výrazné zmiernenie opatrení, čo by malo umožniť nárast domácich výdavkov, posilnený aj čerpa-

ním úspor nahromadených počas pandémie. Zlepšovanie sentimentu naznačuje, že domáci dopyt sa v druhom štvrtroku posunul na solídnu cestu oživenia a v nadchádzajúcich mesiacoch by mal tento trend pokračovať. Oživenie by sa mala stimulovať aj implementácia Plánu obnovy a odolnosti a s ňou súvisiace posilnenie súkromných a verejných investícií. Očakáva sa že ročná inflácia dosiahne v roku 2021 2,1% a v roku 2022 sa udrží na úrovni okolo 2,2%.

V ÚNII ZAČÍNA PLATIŤ DIGITÁLNY COVID PREUKAZ EÚ

Od 01.07.2021 začína v EÚ platiť nariadenie o digitálnom COVID preukaze. Znamená to, že občania EÚ a osoby s trvalým pobytom v EÚ budú mať možnosť nechať si vystaviť a overiť digitálne COVID preukazy v celej EÚ. **COVID preukazy už pred dnešným termínom začalo** vydávať 21 členských štátov, ako aj Nórsko, Island a Lichtenštajnsko. Cieľom digitálneho COVID preukazu EÚ je uľahčiť bezpečný a voľný pohyb v rámci EÚ počas pandémie COVID-19. Všetci Európania majú aj bez preukazu právo na voľný pohyb, ale pre držiteľov preukazu bude cestovanie ľahšie. V rámci nových pravidiel členské štáty nesmú pre držiteľov digitálneho COVID preukazu EÚ zavádzať ďalšie cestovné obmedzenia, pokiaľ také-

to opatrenia nie sú potrebné a primerané v záujme ochrany verejného zdravia. Komisia sa okrem toho zaviazala zmobilizovať 100 miliónov eur v rámci nástroja núdzovej podpory na podporu členských štátov pri zabezpečovaní cenovo dostupných testov.

Digitálny COVID preukaz EÚ bude dostupný pre všetkých a bude:

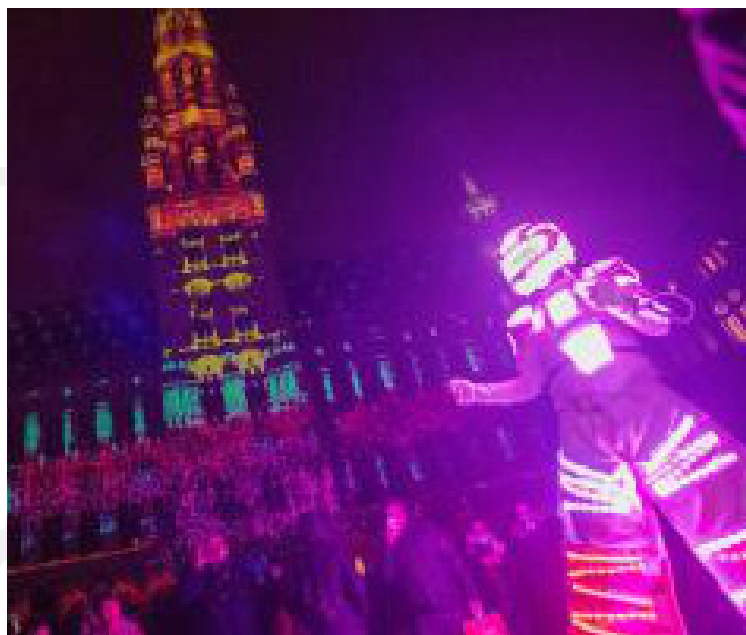
- zahŕňať očkovanie proti ochoreniu COVID-19, testovanie a prekonanie ochorenia,
- bezplatné a dostupné vo všetkých jazykoch EÚ,
- k dispozícii v digitálnom a papierovom formáte,
- zabezpečené a bude obsahovať digitálne podpísaný kód QR.

GRANTY V SR A EÚ

NOVÉ VÝZVY PROGRAMU KREATÍVNA EURÓPA NA PODPORU KULTÚRY

Európska komisia uverejnila ďalšie výzvy pre kultúrne a kreatívne sektory v rámci programu **Kreatívna Európa**, pričom im sprístupnila celkovú sumu 88 miliónov eur. Z tohto projektu sa pokryjú projekty európskej spolupráce v oblasti kultúry, obehu a zvýšenej rozmanitosti európskych literárnych diel a poskytnú sa príležitosti na odbornú prípravu a vystúpenia pre mladých hudobníkov.

Práve kultúra patrí medzi odvetvia najviac zasiahnuté pandemiou a po ukončení pandemických opatrení je potreba zamerať sa na udržateľné obnovenie kultúrnych aktivít a miest. Výzvy sa okrem iného zameriavajú na európsku umeleckú spoluprácu a inovácie na témy, ako je zapojenie publika, digitalizácia sociálnej súdržnosti a príspevok k **európskej zelenej dohode**. Výzva venovaná európskym platformám osobitne prispeje k zviditeľneniu,

programovaniu a propagácii novovznikajúcich umeleckých projektov.

Organizácie, ktoré majú záujem, môžu predkladať žiadosti do konca augusta a septembra 2021 (v závislosti od konkrétnej výzvy).

Zoznam výziev nájdete na: <https://ec.europa.eu/culture/calls>